

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра «Фінанси, облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри,

д.е.н., професор Олена ЯЦУХ

« 29 » серпня 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Банківська справа 2»

Для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі повної загальної середньої освіти та на основі ОКР молодший спеціаліст)
факультет економіки та бізнесу

2022-2023 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Банківська справа 2» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування. – Запоріжжя, ТДАТУ, 2022. - 20 с.

Розробник: д.е.н., професор Трачова Д.М.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

д.е.н, професор Олена ЯЦУХ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування на основі повної загальної середньої освіти

Протокол від «02» вересня 2022 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність <u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		4-й, 2с-й	8-й, 4-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 2 самостійна робота студента – 7,875	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	12 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	12 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	126 год.
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни “Банківська справа 2” полягає у формуванні формування теоретичних знань, теоретико-методологічних засад та практичних вмінь і навичок використання сучасної методології, методів, прийомів й системи показників аналізу банківської діяльності з метою прийняття управлінських рішень.

Завданнями дисципліни є: вивченні фінансово-господарської діяльності банків; засвоєнні методів і прийомів аналізу діяльності банків; розумінні форм організації аналітичної роботи в банківській установі; вмінні аналізувати та використовувати результати аналізу для обґрунтування управлінських рішень на всіх рівнях; оволодіння методичним інструментарієм методики комплексного системного аналізу основних фінансових показників діяльності банків з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду.

Дисципліна «Банківська справа 2» (освітня компонента) забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК06. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у банківській сфері

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здітність визначати актуальні напрямки та опрацьовувати нову інформацію стосовно використання сучасної методології, методів, прийомів й системи показників аналізу банківської діяльності з метою прийняття управлінських рішень

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел:

Володіння базовими знаннями законодавства у сфері банківського регулювання.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

Вивчати нормативні та аналітичні матеріали з питань регулювання банківської діяльності.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

Вирішувати складні питання шляхом консолідації думок фахівців різного напрямку з метою прийняття якісних управлінських рішень в діяльності сучасних банківської системи.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) - вміти донести інформацію про переваги банківських продуктів та переконати клієнта в необхідності проведення банківських операцій.

Фахові компетентності:

ФК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури:

Володіння базовими знаннями та світовими практиками у сфері банківського регулювання.

ФК3. Здатність до діагностики стану банківської системи:

Уміння застосовувати економікоматематичні методи та моделі для визначення основних показників фінансової діяльності банку, з'ясувати закономірності, причини та фактори, що спричинили вплив на їх розмір і зміну.

ФК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері регулювання фінансового ринку:

ФК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.:

Здатність генерувати і обґрунтовувати професійні рішення в сфері банківської діяльності.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

РН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. банківської системи.

РН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану банківської системи.

РН07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері банківської діяльності.

РН10. Формувати і аналізувати фінансову звітність банківських установ та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

РН18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

РН20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

РН23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань,

використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

PH24. Використовувати сучасні підходи продажу фінансових продуктів і послуг, володіти техніками здійснення ефективних комунікацій.

PH26. Готувати презентаційні матеріали за результатами аналітичних досліджень, а також розробленими проектами.

Soft skills:

□ **комунікативні навички:** вміння пояснити та переконати клієнта банку, незалежно від статі та вікової категорії, у необхідності придбання того чи іншого банківського продукту; вміння використовувати мінімум інформації для продажу продуктів; вміння розуміти клієнта та його потреби;

□ **вміння працювати в команді:** вміння чітко визначати свою роль та функціональні обов'язки під час виконання групових завдань; вміння бути націленим на результат роботи та відповідально підходити до вирішення будь-яких завдань; володіння організаційними навичками;

□ **гнучкість та адаптованість:** вміння швидко пристосовуватись до змін зовнішнього та внутрішнього середовища; бути гнучким по відношенню до колег та клієнтів; проявляти творчий підхід або нестандартність у вирішенні проблем;

□ **тайм менеджмент:** вміння виконувати завдання своєчасно, дотримуватись термінів виконання завдань, згідно з планом та встановленим графіком; володіння навичками багатозадачності;

□ **вміння вирішувати конфлікти:** стресостійкість; володіння навичками для запобігання стресу; чесність по відношенню до колег та клієнтів; відповідність нормам комплаєнсу банку.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тема 1. Теоретико-методологічні засади аналізу банківської діяльності
[1; 30, с. 1-8, 28-36; 32, с. 7-20; 33; 56-59]

Предмет, мета і завдання аналізу банківської діяльності. Об'єкти і суб'єкти аналізу. Завдання аналізу з позиції різних суб'єктів аналізу. Основні принципи аналізу. Види аналізу банківської діяльності та їх класифікація. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу банківської діяльності. Облікові та позаоблікові джерела аналізу. Характеристика балансу банку як основного джерела інформаційного забезпечення аналізу діяльності банку. Етапи проведення аналізу банківської діяльності: попередній, аналітичний, заключний. Методи і прийоми

аналізу банківської діяльності: порівняння, групування, коефіцієнтний, балансовий, прийоми абсолютних і відносних різниць, ланцюгових підстановок, графічні прийоми. Організація аналітичної роботи в банку. Методичне управління аналітичною роботою на всіх рівнях управління банками. Керівництво аналітичною роботою на рівні банківської системи в цілому. Централізована та децентралізована форми організації аналітичної роботи на рівні банку.

Тема 2. Аналіз власного капіталу банку [6; 21; 23; 29, с. 56-70; 30, с. 36-41, 45-49, 58-69, 175-180, 277-281; 31, с. 11-26, 30-41; 35, с. 27-37]

Мета, завдання та інформаційне забезпечення аналізу пасиву балансу банку. Загальна оцінка динаміки, складу і структури пасивів банку. Напрями та завдання аналізу власного капіталу банку. Методика розрахунку власного капіталу банку згідно з чинною інструкцією НБУ. Аналіз структури та окремих складових власного капіталу. Система показників, що застосовуються при аналізі статутного капіталу. Фактори та причини зміни статутного капіталу. Аналіз резервного капіталу, спеціальних фондів, резервів і нерозподіленого прибутку банку. Основні нормативи, що регулюють достатність банківського капіталу. Коефіцієнтний аналіз власного капіталу банку. Аналіз процесу капіталізації банків. Групування банків за рівнем капіталу

Тема 3. Аналіз зобов'язань банку [28, с. 30, с. 42-45; 32, с. 151-158]

Економічна сутність зобов'язань банку. Завдання та загальна схема аналізу зобов'язань банку. Залучені й запозичені кошти банку та їх класифікація. Аналіз структури зобов'язань банку. Аналіз депозитних операцій банку. Показники депозитної політики банку. Аналіз використання міжбанківських кредитів у формуванні ресурсів банку, їх роль у регулюванні рівня ліквідності банку. Аналіз інших зобов'язань банківської установи. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів. Співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями банку

Тема 4. Аналіз кредитних, інвестиційних та операцій з цінними паперами [24; 30, с. 206-215, 226-245, 258-269, 285-296; 31, с. 110-152; 40, с. 22-58; 41, с. 91-96; 55, с. 29-47]

Зміст, мета і завдання аналізу активів банку та його інформаційне забезпечення. Аналіз динаміки, складу і структури активів банку. Аналіз якості активів. Групування статей активу балансу за суттю банківських операцій, принципами ліквідності, дохідності, ризику. Методика розрахунку суми проблемних кредитів. Аналіз кредитного портфеля банку. Аналіз структури кредитного портфеля за термінами надання кредитів, економічними контрагентами, галузями економіки, характером забезпечення, термінами погашення. Аналіз диверсифікації кредитних вкладень. Аналіз руху кредитів. Розрахунок коефіцієнтів надання та погашення кредиту. Аналіз оборотності кредитів та тривалості одного обороту кредитів. Аналіз погашення наданих кредитів. Аналіз якості кредитного портфеля з погляду ризику. Класифікація

кредитів за групами ризику. Аналіз забезпеченості кредитів за видами забезпечення. Аналіз дотримання банком нормативів кредитного ризику. Аналіз якості кредитного портфеля банку з погляду захищеності від можливих втрат. Аналіз ефективності кредитних операцій банку. Система оціночних показників ефективності та дохідності кредитних операцій. Аналіз доцільності вкладень у кредитні операції з погляду ризику та дохідності. Аналіз фінансових інвестицій банку. Аналіз структури і динаміки операцій банку з цінними паперами. Аналіз дохідності та прибутковості операцій з цінними паперами. Аналіз нефінансових інвестиційних активів банку. Аналіз матеріальних і нематеріальних інвестиційних активів.

Тема 5. Аналіз валютних операцій та банківських послуг [9-12; 15-16; 19- 22; 30, с. 70-82, 89-131, 145-155; 31, с. 53-100]

Аналіз валютних операцій банку. Аналіз динаміки й структури валютних операцій банку. Аналіз валютних доходів та витрат. Поняття закритої та відкритої валютної позиції. Аналіз дотримання основних нормативів відкритої валютної позиції банку. Методика аналізу ефективності валютних операцій. Аналіз нетрадиційних банківських операцій та послуг: факторингу, лізингу, агентських, гарантійних, трастових, консультаційних та інших 9 послуг. Аналіз інших активів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 6. Аналіз доходів і витрат банку, прибутку та рентабельності [13, 20, 26]

Зміст, завдання та інформаційні джерела аналізу доходів і витрат банку. Класифікація доходів банку. Аналіз динаміки та структури банківських доходів. Аналіз відносних показників дохідності банку. Факторний аналіз доходів банку. Визначення резервів збільшення доходу банку. Класифікація витрат банку. Аналіз динаміки і структури витрат банку. Аналіз відносних показників витратності. Факторний аналіз витрат банку. Розробка заходів щодо скорочення витрат та збільшення доходів. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності банку. Загальна схема аналізу банківського прибутку. Аналіз структури та динаміки прибутку. Методика розрахунку «точки беззбитковості» роботи банку. Стратегічний аналіз фінансових результатів діяльності банку. Визначення резервів збільшення прибутку та розробка заходів для їх мобілізації. Аналіз розподілу прибутку. Показники відносних показників прибутковості (рентабельності) діяльності банку: дохід на активи, дохід на капітал, чистий спред, чиста процентна маржа, співвідношення іншого операційного доходу до загальних активів, чистий операційний дохід до загальних активів, чиста операційна (чи посередницька) маржа. Аналіз впливу факторів на зміну показників прибутковості. Поняття та показники ефективності діяльності банку. Аналіз

ефективності діяльності працівників банку. Аналіз прибутковості окремих банківських продуктів, клієнтів, ринків.

Тема 7. Аналіз ліквідності [31, с. 310-345; 3; 20]

Економічна сутність ліквідності банку та її значення в банківській діяльності. Законодавчо-нормативні вимоги щодо ліквідності банку. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу ліквідності банку. Фактори, що впливають на рівень ліквідності банку. Ризик ліквідності. Аналіз нормативів ліквідності та часткових показників ліквідності. Система показників ліквідності, методика їх визначення та порівняльний аналіз. Аналіз ліквідності за методом коефіцієнтів. Аналіз дотримання банком нормативів ліквідності. Аналіз ресурсної бази і активів банку з позиції ліквідності. Оцінка впливу трендових, циклічних, структурних, сезонних та інших чинників на ліквідність банку. Аналіз розриву ліквідності банку. Аналіз потреби банку в ліквідних засобах. Вплив обов'язкового резервування коштів на кореспондентському рахунку в НБУ на рівень ліквідності банку. Аналіз стану і контроль за дотриманням обов'язкових резервів.

Тема 8. Аналіз банківських ризиків [14; 18; 25; 30, с. 53-55; 31, с. 349-377; 34, с. 104-123; 36, с. 7-44; 39, с. 14-20, 70-97; 43]

Загальна характеристика банківських ризиків, їх класифікація і методи розрахунку. Зовнішні і внутрішні ризики банківської установи. Аналіз і управління основними банківськими ризиками. Суть кредитного ризику, класифікація кредитних ризиків і фактори, які формують їх рівень. Структурний аналіз кредитного портфеля з позиції кредитного ризику. Факторний аналіз кредитного портфеля на предмет ризиковості в цілому. Управління кредитним ризиком: визначення економічних нормативів, цінова політика, формування резервів. Аналіз і управління валютним ризиком. Суть валютного ризику і його різновиди. Методи управління валютним ризиком. Аналіз і оцінка інвестиційного ризику. Основні ризики інвестиційної діяльності. Основні вимоги НБУ щодо прямих інвестицій, які здійснюють банки. Порівняльний аналіз дохідності різних видів цінних паперів. Аналіз процентного ризику. Суть і управління процентним ризиком на основі GAP-менеджменту. Аналіз загального розміру банківських ризиків.

Тема 9. Аналіз фінансової стійкості і надійності банку [62, 63, 64]

Аналіз ділової активності. Поняття фінансової стійкості банку. Система показників фінансової стійкості: коефіцієнт надійності, коефіцієнт фінансового важеля, коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів, коефіцієнт захищеності власного капіталу, коефіцієнт маневрування та інші. Поняття надійності банку. Підходи до оцінки надійності банку. Суть і різновиди рейтингових оцінок діяльності банку. Узагальнена оцінка фінансового стану банків на основі системи. Визначення сукупного рейтингу банку

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість					Балів
			Годин					
			ЛК	ЛАБ	ПР	СРС		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ								
1	Лекція 1	Теоретико-методологічні засади аналізу банківської діяльності	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 1	Теоретико-методологічні засади аналізу банківської діяльності	-	-	2	-	3	
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2	
2	Лекція 2	Аналіз власного капіталу банку	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 2	Аналіз власного капіталу банку	-	-	2	-	3	
	Самостійна робота 2	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2	
3	Лекція 3	Аналіз зобов'язань банку	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 3	Аналіз зобов'язань банку	-	-	2	-	3	
	Самостійна робота 3	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2	
4	Лекція 4	Аналіз кредитних, інвестиційних та операцій з цінними паперами	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 4	Аналіз кредитних, інвестиційних та операцій з цінними паперами	-	-	2	-	3	
	Самостійна робота 4	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2	
5,6	Лекція 5	Аналіз валютних операцій та банківських послуг	2	-	-	-	-	
	Практичне заняття 5	Аналіз валютних операцій та банківських послуг	-	-	2	-	3	
	Самостійна робота 5	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2	
7,8	Самостійна робота	Підготовка до написання МДКР, ПМК I				10		
	<i>ПМК I</i>	Підсумковий контроль за змістовий модуль I	-	-	-	-	10	
<i>Всього за змістовий модуль 1- 90 годин</i>			10	-	10	70	35	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ								

9	Лекція 7	Аналіз доходів і витрат банку, прибутку та рентабельності	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Аналіз доходів і витрат банку, прибутку та рентабельності	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 7	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
10	Лекція 8	Аналіз ліквідності	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	Аналіз ліквідності	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 8	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
11 ,12	Лекція 9	Аналіз банківських ризиків	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Аналіз банківських ризиків	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 9	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
13,14	Лекція 10	Аналіз фінансової стійкості і надійності банку	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 10	Аналіз фінансової стійкості і надійності банку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 10	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
15,16	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				10	
	<i>ПМК II</i>	Підсумковий контроль за змістовий модуль II	-				10
<i>Всього за змістовий модуль 2 – 90 годин</i>			10		10	70	35
<i>Екзамен</i>							30
<i>Всього з навчальної дисципліни – 120 годин</i>			20		20	140	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Предмет, мета і завдання аналізу банківської діяльності.
2. Об'єкти і суб'єкти аналізу.
3. Завдання аналізу з позиції різних суб'єктів аналізу.
4. Основні принципи аналізу.
5. Види аналізу банківської діяльності та їх класифікація.
6. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу банківської діяльності.
7. Облікові та позаоблікові джерела аналізу.
8. Характеристика балансу банку як основного джерела інформаційного забезпечення аналізу діяльності банку.
9. Етапи проведення аналізу банківської діяльності: попередній, аналітичний, заключний.
10. Методи і прийоми аналізу банківської діяльності: порівняння, групування, коефіцієнтний, балансовий, прийоми абсолютних і відносних різниць, ланцюгових підстановок, графічні прийоми.
11. Організація аналітичної роботи в банку.
12. Методичне управління аналітичною роботою на всіх рівнях управління банками.
13. Керівництво аналітичною роботою на рівні банківської системи в цілому.
14. Централізована та децентралізована форми організації аналітичної роботи на рівні банку.
15. Мета, завдання та інформаційне забезпечення аналізу пасиву балансу банку.
16. Загальна оцінка динаміки, складу і структури пасивів банку.
17. Напрями та завдання аналізу власного капіталу банку.
18. Методика розрахунку власного капіталу банку згідно з чинною інструкцією НБУ.
19. Аналіз структури та окремих складових власного капіталу.
20. Система показників, що застосовуються при аналізі статутного капіталу.
21. Фактори та причини зміни статутного капіталу.
22. Аналіз резервного капіталу, спеціальних фондів, резервів і нерозподіленого прибутку банку.
23. Основні нормативи, що регулюють достатність банківського капіталу.
24. Коефіцієнтний аналіз власного капіталу банку.
25. Аналіз процесу капіталізації банків.
26. Групування банків за рівнем капіталу
27. Економічна сутність зобов'язань банку.
28. Завдання та загальна схема аналізу зобов'язань банку.

29. Залучені й запозичені кошти банку та їх класифікація.
30. Аналіз структури зобов'язань банку.
31. Аналіз депозитних операцій банку.
32. Показники депозитної політики банку.
33. Аналіз використання міжбанківських кредитів у формуванні ресурсів банку, їх роль у регулюванні рівня ліквідності банку.
34. Аналіз інших зобов'язань банківської установи.
35. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.
36. Співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями банку
37. Зміст, мета і завдання аналізу активів банку та його інформаційне забезпечення.
38. Аналіз динаміки, складу і структури активів банку.
39. Аналіз якості активів.
40. Групування статей активу балансу за суттю банківських операцій, принципами ліквідності, дохідності, ризику.
41. Методика розрахунку суми проблемних кредитів.
42. Аналіз кредитного портфеля банку.
43. Аналіз структури кредитного портфеля за термінами надання кредитів, економічними контрагентами, галузями економіки, характером забезпечення, термінами погашення.
44. Аналіз диверсифікації кредитних вкладень.
45. Аналіз руху кредитів.
46. Розрахунок коефіцієнтів надання та погашення кредиту.
47. Аналіз оборотності кредитів та тривалості одного обороту кредитів.
48. Аналіз погашення наданих кредитів.
49. Аналіз якості кредитного портфеля з погляду ризику.
50. Класифікація кредитів за групами ризику.
51. Аналіз забезпеченості кредитів за видами забезпечення.
52. Аналіз дотримання банком нормативів кредитного ризику.
53. Аналіз якості кредитного портфеля банку з погляду захищеності від можливих втрат.
54. Аналіз ефективності кредитних операцій банку.
55. Система оціночних показників ефективності та дохідності кредитних операцій.
56. Аналіз доцільності вкладень у кредитні операції з погляду ризику та дохідності.
57. Аналіз фінансових інвестицій банку.
58. Аналіз структури і динаміки операцій банку з цінними паперами.
59. Аналіз дохідності та прибутковості операцій з цінними паперами.
60. Аналіз нефінансових інвестиційних активів банку.
61. Аналіз матеріальних і нематеріальних інвестиційних активів.

62. Аналіз валютних операцій банку.
63. Аналіз динаміки й структури валютних операцій банку.
64. Аналіз валютних доходів та витрат.
65. Поняття закритої та відкритої валютної позиції.
66. Аналіз дотримання основних нормативів відкритої валютної позиції банку.
67. Методика аналізу ефективності валютних операцій.
68. Аналіз нетрадиційних банківських операцій та послуг: факторингу, лізингу, агентських, гарантійних, трастових, консультаційних та інших 9 послуг.
69. Аналіз інших активів

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

70. Зміст, завдання та інформаційні джерела аналізу доходів і витрат банку.
71. Класифікація доходів банку.
72. Аналіз динаміки та структури банківських доходів.
73. Аналіз відносних показників дохідності банку.
74. Факторний аналіз доходів банку.
75. Визначення резервів збільшення доходу банку.
76. Класифікація витрат банку.
77. Аналіз динаміки і структури витрат банку.
78. Аналіз відносних показників витратності.
79. Факторний аналіз витрат банку.
80. Розробка заходів щодо скорочення витрат та збільшення доходів.
81. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності банку.
82. Загальна схема аналізу банківського прибутку.
83. Аналіз структури та динаміки прибутку.
84. Методика розрахунку «точки беззбитковості» роботи банку.
85. Стратегічний аналіз фінансових результатів діяльності банку.
86. Визначення резервів збільшення прибутку та розробка заходів для їх мобілізації.
87. Аналіз розподілу прибутку.
88. Показники відносних показників прибутковості (рентабельності) діяльності банку: дохід на активи, дохід на капітал, чистий спред, чиста процентна маржа, співвідношення іншого операційного доходу до загальних активів, чистий операційний дохід до загальних активів, чиста операційна (чи посередницька) маржа.
89. Аналіз впливу факторів на зміну показників прибутковості.
90. Поняття та показники ефективності діяльності банку.

91. Аналіз ефективності діяльності працівників банку.
92. Аналіз прибутковості окремих банківських продуктів, клієнтів, ринків.
93. Економічна сутність ліквідності банку та її значення в банківській діяльності.
94. Законодавчо-нормативні вимоги щодо ліквідності банку.
95. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу ліквідності банку.
96. Фактори, що впливають на рівень ліквідності банку.
97. Ризик ліквідності.
98. Аналіз нормативів ліквідності та часткових показників ліквідності.
99. Система показників ліквідності, методика їх визначення та порівняльний аналіз.
100. Аналіз ліквідності за методом коефіцієнтів.
101. Аналіз дотримання банком нормативів ліквідності.
102. Аналіз ресурсної бази і активів банку з позиції ліквідності.
103. Оцінка впливу трендових, циклічних, структурних, сезонних та інших чинників на ліквідність банку.
104. Аналіз розриву ліквідності банку.
105. Аналіз потреби банку в ліквідних засобах.
106. Вплив обов'язкового резервування коштів на кореспондентському рахунку в НБУ на рівень ліквідності банку.
107. Аналіз стану і контроль за дотриманням обов'язкових резервів.
108. Загальна характеристика банківських ризиків, їх класифікація і методи розрахунку.
109. Зовнішні і внутрішні ризики банківської установи.
110. Аналіз і управління основними банківськими ризиками.
111. Суть кредитного ризику, класифікація кредитних ризиків і фактори, які формують їх рівень.
112. Структурний аналіз кредитного портфеля з позиції кредитного ризику.
113. Факторний аналіз кредитного портфеля на предмет ризиковості в цілому.
114. Управління кредитним ризиком: визначення економічних нормативів, цінова політика, формування резервів.
115. Аналіз і управління валютним ризиком.
116. Суть валютного ризику і його різновиди.
117. Методи управління валютним ризиком.
118. Аналіз і оцінка інвестиційного ризику.
119. Основні ризики інвестиційної діяльності.
120. Основні вимоги НБУ щодо прямих інвестицій, які здійснюють банки.
121. Порівняльний аналіз доходності різних видів цінних паперів.
122. Аналіз процентного ризику.

123. Суть і управління процентним ризиком на основі GAP-менеджменту.
124. Аналіз загального розміру банківських ризиків.
125. Аналіз ділової активності.
126. Поняття фінансової стійкості банку.
127. Система показників фінансової стійкості: коефіцієнт надійності, коефіцієнт фінансового важеля, коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів, коефіцієнт захищеності власного капіталу, коефіцієнт маневрування та інші.
128. Поняття надійності банку.
129. Підходи до оцінки надійності банку.
130. Суть і різновиди рейтингових оцінок діяльності банку.
131. Узагальнена оцінка фінансового стану банків на основі системи.
132. Визначення сукупного рейтингу банку

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07. 12. 2000 № 2121-III (зі змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» від 10 грудня 1997 р. № 710/97-ВР (зі змінами і доповненнями).
3. Закон України "Про обіг векселів в Україні" від 5 квітня 2001 р. № 2374-III (зі змінами і доповненнями).
4. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23 вересня 1994 р. № 185/94-ВР (зі змінами і доповненнями).
5. Закон України "Про страхування" в редакції Закону № 2745-III від 04.10.2001 (зі змінами і доповненнями).
6. Закон України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб" від 20 вересня 2001 р. № 2740-III.
7. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. №3480-IV.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (із змінами і доповненнями).
9. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління НБУ № 22 від 21.01.2004 (зі змінами і доповненнями).
10. Інструкція про касові операції в банках України, затверджена постановою Правління НБУ № 337 від 14.08.2003 (зі змінами і доповненнями).
11. Інструкція про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління НБУ № 320 від 16.08.2006. 12.

Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджене постановою Правління НБУ № 492 від 12.11.2003 (зі змінами і доповненнями).

13. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України, затверджене постановою Правління НБУ № 502 від 12.12.2002 (зі змінами і доповненнями).

14. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою Правління НБУ №368 від 28.08.2001 (із змінами і доповненнями).

15. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ № 637 від 15.12.2004 (зі змінами і доповненнями).

16. Положення про відкриття та функціонування в уповноважених банках України рахунків банків-кореспондентів в іноземній валюті та в гривнях, затверджені постановою Правління НБУ № 118 від 26.03.1998 (зі змінами і доповненнями).

17. Положення про здійснення уповноваженими банками операцій з банківськими металами, затверджене постановою Правління НБУ № 325 від 06.08.2003 (зі змінами і доповненнями).

18. Положення про порядок визначення рейтингових оцінок за рейтинговою системою *CAMELS*. Постанова Правління НБУ №171 від 08.05.2002 (із змінами і доповненнями).

19. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням, затверджене постановою Правління НБУ № 137 від 19.04.2005.

20. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України, затверджене постановою Правління НБУ № 508 від 16.12.2002.

21. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами, затверджене постановою Правління НБУ № 516 від 03.12.2003 (зі змінами і доповненнями).

22. Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України, затверджене постановою Правління НБУ № 520 від 29.12.2000 (зі змінами і доповненнями).

23. Положення про порядок формування та використання банками резервного фонду, затверджене постановою Правління НБУ № 334 від 08.08.2001.

24. Положення про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, затверджене Постановою Правління НБУ №279 від 06.07.2000 (із змінами і доповненнями).

25. Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України, затверджене постановою Правління НБУ № 259 від 30.04.2009.

26. Положення про розрахункові палати для пред'явлення векселів до платежу, затверджене постановою Правління НБУ № 403 від 25.09.2001.

27. Правила торгівлі іноземною валютою, затверджені постановою Правління НБУ № 281 від 10.08.2005 (із змінами і доповненнями).

28. Аналіз банківської діяльності: Підручник / [А.М. Герасимович, І.М. Парасій-Вергуненко, В.М. Кочетков та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Герасимовича. - К.:КНЕУ, 2010. — 599 с.

29. Банківський менеджмент: питання теорії та практики [Текст]: монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак, О.М. Пожар та ін. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 152 с.

30. Банківські операції: Підручник / За ред. В. І. Міщенко, Н. Г. Слав'янської. – К.: Знання, 2006. – 727 с.

31. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М.Мороза. – К.: КНЕУ, 2002. – 476 с.

32. Банківська система Україна [Текст]: монографія / В.В. Коваленко, О.Г. Коренєва, К.Ф. Черкашина, О.В. Крухмаль – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 187 с.

33. Дзюблюк, О. В. Проблеми забезпечення ефективного функціонування банківської системи в перехідній економіці [Текст] / О. Дзюблюк // Вісник Національного банку України. – 2005. – № 3. – С. 30–35.

34. Коваленко В.В., Крухмаль О.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи: монографія. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 198 с.

35. Коваленко В.В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрями підвищення [Текст]: Монографія / В.В. Коваленко., К.Ф. Черкашина – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 153 с.

36. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика [Текст]: монографія / В.В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 238 с.

37. Коваленко В.В. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: навчально-методичний посібник / В.В. Коваленко, К.Ф. Черкашина; Державний вищий навчальний заклад «УАБС НБУ». – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 138 с.

38. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 486 с.

39. Криклій О.А., Маслак Н.Г. Управління прибутком банку [Текст]: Монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 136 с.

40. Криклій О.А. Управління кредитним ризиком банку [Текст]: Монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 86 с.

41. Маслак Н.Г. Ціноутворення на банківські продукти [Текст]: монографія / Н.Г. Маслак, О.А. Криклій. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 121с.

42. Масленніков, В. В. Національні банківські системи [Текст] / В. В. Масленніков, Ю. А. Соколов // Банки та банківські системи. – 2006. – № 3. – С. 4–16.

43. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління Національного банку від 28.11.2001 № 489 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

44. Методичні вказівки з інспектування банків “Система оцінки ризиків”, затверджені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 № 104 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

45. Організаційна структура Національного банку України [Електронний ресурс] : сайт Національного банку Україниє. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/NBU/index.htm>.

46. Про процентну політику Національного банку України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 18.08.2004 № 389. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

47. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

48. Про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій та виконання окремих операцій [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правлінням Національного банку України від 17.07.2001 № 275. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgibin/laws/main.cgi>.

49. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] : інструкція, затверджена постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

50. Про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 31.08.01 № 375. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

51. Про порядок формування обов'язкових резервів для банків України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 16.04.2006 №389. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

52. Про процентну політику Національного банку України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 18.08.2004 №389. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

53. Про регулювання Національним банком України ліквідності банків України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.04.2009 № 259. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. 54. Скоморович І. Г. Банківські операції: навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 556 с.

55. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: Монографія / А.О. Єпіфанов, Н.А. Дехтяр, Т.М. Мельник, І.О. Школьник та ін. / За редакцією доктора економічних наук А.О. Єпіфанова. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 286 с.

56. Реорганізація та реструктуризація комерційних банків [Текст] / В. І. Міщенко, А. В. Шаповалов, В. В. Салтинський, І. М. Вядрова : навч. посіб. – К. : Знання, КОО, 2002. – 216 с.

57. Черкашина, К. Ф. Банківський холдинг: переваги та недоліки для банківського сектора України [Текст] / К. Ф. Черкашина // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 1. – С. 42–45.

58. Черкашина, К. Ф. Злиття та поглинання у банківській сфері [Текст] / К. Ф. Черкашина // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми, 2006. – Т. 15. – С. 181–186.

59. Черкашина, К. Ф. Злиття та поглинання: шлях до концентрації банківського капіталу [Текст] / К. Ф. Черкашина // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми, 2005. – Т. 14. – С. 207–212.

60. 60. Управління ризиками банків [Текст] : монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / [А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – 283 с.

61. Управління ризиками банків [Текст] : монографія у 2 томах. Т. 2: Управління ринковими ризиками та ризиками системних характеристик / [А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – 299 с.

62. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 р. № 1702-VII.

63. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу (Положення № 417), затверджене Постановою Правління Національного банку України від 26.06.2015.

64. Положення про здійснення небанківськими фінансовими установами фінансового моніторингу в частині надання ними фінансової послуги щодо переказу коштів, затверджене постановою Правління НБУ від 15 вересня 2016 року № 388.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=574>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/> 3. Методичний кабінет кафедри фінансів, обліку і оподаткування.
4. Internet: <https://bank.gov.ua> – Національний банк України